

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-02-

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) teikia po 2021 m. vasario 23 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybėje vykusio tarpinstitucinio pasitarimo patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 8 d. nutarimo Nr. 259 „Dėl viceministrų skaičiaus patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo siūloma padidinti viceministrų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje skaičių iki 4.

Pagal šiuo metu galiojančią Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 8 d. nutarimą Nr. 259 „Dėl viceministrų skaičiaus patvirtinimo“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje nustatytas viceministrų skaičius – 3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 31 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad viceministrai organizuoja ir kontroliuoja, kaip vykdomi Ministro Pirmininko, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro pavedimai, organizuoja ir kontroliuoja teisės aktų projektų rengimą ir derinimą su suinteresuotomis institucijomis, kontroliuoja, ar rengiami teisės aktų projektai atitinka Vyriausybės programos nuostatas ir teisėkūros reikalavimus, ministro pavedimu koordinuoja ir kontroliuoja įstaigų prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiklą, ministro pavedimu atstovauja ministrui pristatydami ir aptardami ministro politines nuostatas bei sprendimus visuomenei, Lietuvos Respublikos Seimo komitetuose, Vyriausybės posėdžiuose, pasitarimuose ir kt.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 kovo 24 d. nutarimu Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavesta kuruoti darbo santykių ir darbo apmokėjimo, socialinės partnerystės, darbo rinkos ir užimtumo rėmimo, darbuotojų saugos ir sveikatos, valstybinio socialinio draudimo: ligos, motinystės, nedarbo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, pensijų: pensijų kaupimo, socialinio draudimo, valstybinės, šalpos ir kitų pensinio pobūdžio išmokų, piniginės socialinės paramos: socialinių pašalpų ir kompensacijų nepasiturintiems gyventojams, išmokų vaikams, socialinės paramos mokiniams, paramos mirties atveju, kitos piniginės socialinės valstybės paramos, paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti, socialinių paslaugų, šeimos ir vaiko teisių apsaugos, jaunimo, socialinės integracijos ir lygių galimybių, moterų ir vyrų lygių galimybių, nevyriausybinių organizacijų plėtros, savanoriškos veiklos klausimus. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtu nutarimu nustatytos sritys yra plačios ir reikalaujančios daugybės kompetencijų, pavyzdžiui, viena iš priskirtų sričių – socialinė integracija – apima visą neįgalųjų socialinės integracijos sistemą, kurią sudaro: neįgalųjų užimtumo rėmimas, parama piniginėmis išmokomis, medicininės, socialinės ir profesinės reabilitacijos paslaugos, lygių galimybių užtikrinimas neįgaliesiems ugdymo, kultūros, sporto bei kitose srityse.

Neįgalųjų socialinės integracijos politika pastaraisiais metais kryptingai keitėsi nuo šalpos ir palaikymo, kaip vienintelės priemonės, link pačių neįgalųjų gebėjimų, savarankiškumo ugdymo, integracijos į vietos bendruomenes ir į socialinį gyvenimą skatinimo. Tačiau šioje srityje dar reikia didelio įdirbio, nes kol kas tik apie 30 procentų neįgalųjų pasinaudoja socialinės integracijos

priemonėmis, dažnai to priežastis – ne tik lėšų trūkumas, bet ir per mažas įvairių paslaugų prieinamumas, jų plėtra tam tikrose savivaldybėse, taip pat pačios visuomenės požiūris į neįgaliuosius. Dar vienas labai svarbus klausimas – horizontalus asmenų su negalia teisių užtikrinimas, kuris apimtų ne tik socialinę sritį, bet ir šių asmenų teisių į tinkamos aplinkos prieinamumą, tinkamą sveikatos apsaugą, teisingumą užtikrinimą.

Vienas iš tarptautinių teisės aktų, kurį įgyvendina Lietuva ir koordinuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija – Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija ir jos Fakultatyvus protokolą, kurių tikslas – skatinti, apsaugoti ir užtikrinti visų neįgaliųjų visapusišką ir lygiateisią naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniam orumui. Tai horizontalus teisės aktas, įgyvendinamas tiek tarptautiniu, tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis, reikalaujantis plataus visų institucijų įsitraukimo ir šio proceso koordinavimo.

2016 m. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komitetas išreiškė didelį susirūpinimą dėl nepakankamo neįgalių asmenų savarankiško gyvenimo užtikrinimo ir įtraukimo į bendruomenę, mažo užimtumo, aplinkos prieinamumo ir pateikė rekomendacijas. Europos socialinių teisių ramstyje taip pat pabrėžiama, kad asmenys su negalia turi teisę į finansinę paramą, užtikrinančią orų gyvenimą, paslaugas, leidžiančias jiems dalyvauti darbo rinkoje ir visuomenės gyvenime, ir jų poreikiams pritaikytą darbo aplinką.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2020 m. rugsėjo 7 d. audito išvadoje Nr. VAE-9 „Asmenų su negalia integracija“ nurodyta, kad asmenų su negalia integracija nepakankamai užtikrina galimybes gyventi savarankiškai bendruomenėje ir gauti individualias paslaugas pagal poreikius. Paslaugų plėtra vykdoma neturint patikimų duomenų ir yra nepakankama, socialinės ir užimtumo paslaugos planuojamos ir teikiamos kompleksiskai neįvertinus individualių poreikių, mažai nedarbinčių asmenų su negalia įsitraukia į užimtumo rėmimo sistemą, pasiūlymai įsidarbinti neatitinka asmenų ir darbdavių poreikių, darbo rinka nėra motyvuota įdarbinti asmenis su negalia. Ne visi viešieji pastatai, transportas, interneto svetainės pritaikyti asmenims su negalia, o mobiliųjų programų pritaikymas nevertinamas. Negalios nustatymo sistema vis dar kelia iššūkių, nes neskaitina aplinkos kliūčių, dėl kurių žmogus yra neįgalus, šalinimo, bet yra orientuota į išmokų skyrimą.

Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komitetas rekomendavo Lietuvai vykdyti programas, skirtas sąlygoms asmenų su negalia darbui atviroje darbo rinkoje sudaryti. 2019 m. atviroje darbo rinkoje darbingo amžiaus neįgalių dirbančiųjų sumažėjo iki 22,6 proc. (2018 m. – 24,5 proc.), nors asmenų su negalia atviroje darbo rinkoje dirbo 3 kartus (35,7 tūkst.) daugiau nei uždaroje darbo rinkoje, t. y. socialinėse įmonėse (10 tūkst. asmenų). Valstybės pagalba labiau orientuota į uždara darbo rinką, nes 82 proc. lėšų iš 40 mln. eurų skirta socialinėms įmonėms.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kuruojamoms sritims skiriama daug dėmesio 2020 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje (toliau – Vyriausybės programa). Joje neįgaliųjų teisių apsaugos ir paslaugų plėtros klausimai – viena iš prioritetinių sričių. Vyriausybės programa siekiama kompleksinio socialinių paslaugų paketo neįgaliesiems ir individualizuoto požiūrio, iš esmės peržiūrėti neįgaliųjų integracijos politikos principus ir sukurti specialius šių žmonių poreikiams patenkinti skirtų socialinių paslaugų paketą. Taip pat siekiama įstatymu įtvirtinti asmeninio asistento paslaugą neįgaliesiems, padidinti jos prieinamumą ir galimybę ją gauti pagal poreikį (įskaitant vaikus). Dar vienas Vyriausybės programoje numatytas siekis – įdiegti specialistų rengimo darbui su neįgaliaisiais (tiek vaikais, tiek suaugusiaisiais) programas, pertvarkyti ir patobulinti aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis sistemą, akredituoti socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems teikimą bendruomenėje. Be kita ko, siekiama visapusiškos pagalbos šeimoms, auginančioms neįgalius vaikus, sudaryti galimybes tokioms šeimoms pasirinkti, kokioje mokykloje – specialiojoje ar bendrojo ugdymo – mokysis jų atžala. Taip pat siekiama, kad Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teiktų pirmenybę paslaugoms, užtikrinančioms neįgaliųjų įgalinimą, sukurti patikimą negalios duomenų bazę, kuria naudojantis būtų priimami būtini ir motyvuoti sprendimai, padedantys pasiekti geriausius neįgaliųjų integracijos rodiklius. Kiti siekiai – efektyviai veikianti neįgaliųjų įdarbinimo programa, pastatų infrastruktūros pritaikymas neįgaliesiems.

Apibendrinant tai, kas anksčiau išdėstyta, atsižvelgiant, kaip jau minėta, į plačią neįgaliųjų socialinės integracijos sistemą, kurią sudaro: neįgaliųjų užimtumo rėmimas, parama pinigėmis išmokomis, medicininės, socialinės ir profesinės reabilitacijos paslaugos, lygių galimybių užtikrinimas neįgaliesiems ugdymo, kultūros, sporto bei kitose srityse, ir siekiant kuo efektyvesnio valstybės politikos formavimo, kontroliavimo minėtose srityse bei nuoseklaus Vyriausybės programos įgyvendinimo, būtina steigti papildomą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo viceministro pareigybę.

Priėmus Nutarimo projektą, viceministrų skaičius Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje bus padidintas iki 4, o tai suteiks galimybę efektyviau formuoti ir įgyvendinti politiką Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kompetencijai priskirtose srityse.

Neįgiamų pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projektas neprieštarauja Vyriausybės programos nuostatom.

Nutarimo projektu nėra iš esmės keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Priėmus Nutarimo projektą, kitų teisės aktų keisti nereikės.

Nutarimo projektui įgyvendinti reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų pareiginei algai ir priedui už tarnybos Lietuvos valstybei stažą mokėti (šiais metais pareigybei finansuoti prireiks nuo 42 iki 54 tūkstančių eurų). Kadangi valstybės biudžetas jau patvirtintas, šiais metais pareigybė bus finansuojama iš sutaupytų darbo užmokesčio fondo lėšų, todėl papildomų asignavimų šioms metams nebus prašoma.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo viceministro pareigybė būtų įsteigta nedidinant ministerijai didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų skaičiaus.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Nutarimo projekto tarpinstitucinio derinimo metu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktą prašymą papildomai įtraukti į Nutarimo projektą pakeitimus dėl viceministrų skaičiaus padidinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje po 2021 m. vasario 23 d. tarpinstituciniame pasitarime pateiktų pastabų atsisakyta tenkinti.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyresnioji patarėja Rita Jeziorskienė (tel. 8 614 48 683, el. p. Rita.Jeziorskiene@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Monika Navickienė